

Stand van zaken versterking inductietrajecten startende leraren in het Amsterdamse voortgezet onderwijs

Tbv de Stuurgroep Amsterdamse Onderwijsopgave, 1 juni 2016

Geachte leden van de Stuurgroep Amsterdamse Onderwijsopgave

Hieronder geven we u een kort overzicht van de stand van zaken ten aanzien van de ondersteuning van startende leraren in het Amsterdamse voortgezet onderwijs.

Ondersteuning en netwerk rond inductie

In het voorjaar van 2015 hebben de projectleiders van de projecten Frisse Start, Juniorleraar en Terug met dat Tekort hun activiteiten gebundeld in een gezamenlijk aanbod voor vo-scholen in Amsterdam. Dit heeft geleid tot een gezamenlijk ondersteuningstraject voor scholen bij het ontwikkelen van driejarige inductieprogramma's die ingebed zijn in het strategische HRM beleid van de school.

In december 2015 is gestart met een groep van 19 scholen om in een jaar tijd deze programma's te ontwikkelen, uitgaande van en voortbouwend op datgene wat reeds in de school aan beleid en begeleidingspraktijk aanwezig was. In het afgelopen half jaar

- hebben scholen hun situatie geanalyseerd en daarmee ontwikkelpunten geïdentificeerd,
- zijn aanpakken en ervaringen over en weer gedeeld,
- is op bepaalde thema's verdieping gerealiseerd, met name als het gaat om de samenhang van Inductie met Levenslang Leren, Loopbaanpaden in het Onderwijs, het toewerken naar 'een lerend en samenwerkend beroep' en Strategisch HRM,
- is ondersteuning geboden in de vorm van concrete instrumenten die ingezet kunnen worden binnen inductieprogramma's (zoals de dialoogkaarten vanuit Juniorleraar en ICALT-trainingen vanuit Frisse Start).

Dit heeft geleid tot een aanscherping (soms summier en soms groot) van inductieprogramma's binnen de scholen, waarbij het perspectief verschoven is van eenjarige programma's naar driejarige programma's en waarbij er meer aandacht is gekomen voor doelgerichte ontwikkeling vanuit duidelijke ambities en competentieniveaus. Na de zomer zullen vernieuwde inductieprogramma's van start gaan. Verdere ontwikkeling en implementatie in het strategisch HRM beleid van de school vanuit een duidelijke visie op docentontwikkeling in relatie tot de beoogde onderwijskwaliteit vragen daarbij nog de nodige aandacht. Dit heeft o.a. betrekking op het ontwikkelen van loopbaanpaden van doorgaande leerlijnen daarbinnen.

De onderlinge uitwisseling en impulsen die het traject biedt voor scholen worden gewaardeerd. Komend half jaar zal het traject (met facilitering voor de coaches vanuit het project Terug met dat Tekort) nog worden voortgezet. Het ligt echter voor de hand om het netwerk als een soort professionele leergemeenschap ook voort te zetten na 1 januari 2017. Scholen zullen daarvoor geen subsidie meer ontvangen, maar vanuit de projecten kan het netwerk en de uitwisseling wel ondersteund blijven worden. De projecten Juniorleraar en Frisse Start hebben namelijk verlenging gekregen tot maart 2018 resp. juli 2019. Terug met dat tekort stopt wel eind van dit kalenderjaar.

Ontwikkeling van instrumenten en producten

Vanuit de projecten Frisse Start en Juniorleraar worden diverse instrumenten en producten ontwikkeld die inductieprojecten in scholen ondersteunen.

Vanuit het project Juniorleraar zijn dialoogkaarten ontwikkeld die gebruikt kunnen worden als referentiekader bij de beoogde competentiegroei van starters en bij de professionele (begeleidings)dialogo tussen starter en coach. Tevens wordt gewerkt aan een digitale scan waar de voortgang in competentieontwikkeling vastgelegd kan worden. Tenslotte zal komend jaar een pilot plaats vinden met een assessmentinstrument om de competentieontwikkeling zichtbaar te maken en te valideren.

Frisse Start ondersteunt scholen bij het inzetten van het ICALT-instrument en verzorgt hiervoor 3 trainingen. Training 1 is gericht op het leren werken met het instrument bij observaties in de klas en training 2 op het vertalen van de scores naar de zone van naaste ontwikkeling en het voeren van een gesprek hierover. Training 3 is op verzoek van de deelnemers (inmiddels 250 voor Icalt-1 en 150 voor Icalt-2 in de regio NH) ontwikkeld en gaat dieper in op de gespreksvoering 'van contact naar contract' en de 3 inhoudelijke onderwerpen 'activerende didactiek, differentiëren en leerstrategieën' (deelnemers geven bij aanmelding hun voorkeur aan). Ook voor andere subregio's (of scholengroepen) organiseert Frisse Start trajecten 'ontwerpen van Inductie-arrangementen' voor leidinggevend, begeleiders en HRM'ers.

Ter ondersteuning van de competentie-ontwikkeling van startende leraren organiseren scholen en besturen nu zelf inhoudelijke workshops rond diverse thema's. We verwachten dat er behoefte zal zijn om gezamenlijk aandacht te besteden aan de ondersteuning van de ontwikkeling van complexe didactische vaardigheden. Hier zou samen met scholen een aanbod op ontwikkeld kunnen worden. We denken aan masterclasses voor 'activerende didactiek, differentiëren en leerstrategieën'. Dit aanbod is niet alleen relevant voor startende leraren, ook voor coaches die starters moeten begeleiden in de ontwikkeling van complexe vaardigheden en daarmee rolmodel moeten zijn en ook voor alle andere docenten (gezien de afspraken in het Sectorakkoord VO over beheersing van complexe diactische vaardigheden).

Verbinding met de opleidingen

Het lopende traject laat een samenwerking zien tussen vertegenwoordigers van lerarenopleidingen en scholen. Een beperkt aantal scholen legt bij het vormgeven van de inductie-arrangementen al de verbinding tussen 'het opleiden van studenten' en 'het begeleiden van starters' en soms ook met de professionele groei van het zittend personeel.

Als projectleiders constateren we dat het doorontwikkelen en duurzaam implementeren van inductie-arrangementen nog belemmerd wordt door knelpunten die spelen op het niveau van de school, van de opleidingen en van (gebrek aan samenwerking tussen) overkoepelende gremia. Er is meer aandacht nodig voor het vormgeven van loopbaanpaden binnen het onderwijs, voor de gewenste professionele

groei en voor daarbij passende instrumenten en ondersteuning. Een intensievere samenwerking tussen opleidingen en scholen -ook na de diplomering- zien we als een belangrijke randvoorwaarde.

Aandachtspunten voor het komende jaar

Op basis van het bovenstaande zien we een aantal aandachtspunten voor het komend jaar:

- Inbedding van de begeleiding van startende leraren in het strategisch HRM beleid van de school, waarbij nauwe verbinding ontstaat tussen de school- of bestuursvisie ten aanzien van onderwijskwaliteit en personeelsbeleid (strategisch HRM), de vertaling daarvan naar ontwikkel- en loopbaanpaden van leraren en concrete begeleidingsprogramma's en naar de rol van team-/sectie- en schoolleiders bij het stimuleren en beoordelen van de gewenste professionele groei
- Ontwikkeling van voorbeelden; welke loopbaanpaden en welke mijlpalen daarbinnen (wellicht in de vorm van rubrics). Dit type beschrijvingen kunnen scholen houvast bieden bij het stimuleren en ondersteunen van de gewenste professionele groei.
- Ontwikkelen van instrumenten en aanpakken ten behoeve van de (summatieve en formatieve) beoordeling van de afgesproken competentieontwikkeling
- Ontwikkeling van een aanbod (masterclasses) voor het ontwikkelen van complexe pedagogisch-didactische vaardigheden (zowel op het niveau van de coaches als de starters), te beginnen met differentiëren, activerende werkvormen en leerstrategieën.
- Het uitwerken en versterken van de verbindingen tussen de initiële opleiding en de begeleidingstrajecten binnen scholen. Aandachtspunt daarbij is de mate waarin en wijze waarop de begeleiding van startende leraren (als start van het Levenslang Leren binnen het onderwijs) een gezamenlijke verantwoordelijkheid kan worden van scholen en opleidingen
- Het leggen van contacten met VO-raad, Onderwijscoöperatie, DUO en OCW om de voortgang van de projecten rond 'het begeleiden van startende leraren' en de knelpunten die we zien bespreekbaar te maken.
- Continuering van het netwerk ten behoeve van kennisdeling, inspiratie en instrumentontwikkeling

Graag willen we na de zomervakantie met u in overleg om onze voorstellen te bespreken.

Marco Snoek (project Juniorleraar)

Jorien Vollaard en Marcelle Hobma (Frisse Start, BSL NHN en ZFL)

Michael Rubinstein (Terug met dat Tekort)